

(היישן מעמוד 73)
משוררי תקופת ההשכלה העברית (ראה: אנתולוגיה ישראלית).
לירית מתוך עולמו של חדר: "על הגורן
הקטנה איכותי ניירותי / הסולמות הר
קום היו, רצוצים..." שיר המסתיים ב
תיאור: "נחילי נמלים רסו אותם,
זקנה וקנה דכוקים הם כנמיהו / הלע
וניות. הקשבינא לנעימותיהן הרבות,
הקשב! / היו שלום, היכולת לנשום"
שירי השני, אילו צעדתי ללא התעלפות,
טרבו בעדנה על עולמו: "אל תפתחו
את הפגורים / קשרים של חושים עצלים
על ליבתי / העמסים סלסוליזמר וקצי
בים / וריח מרק עדישים..."

מישל חרד

כשמשמטים את האות ז"ל, מהמילה מיראז

בות / הנושאת מוות אדום / אך כשי
משמטים את האות ז' / מהמילה מיראז /
נתרת 'מירח' / שם המנד של ילדה
במנה / של נערה יפה / גם אם אינו קיים
בעברית..."

לא ניפקד בשיריו של חדר השינוי החד
העובר על עולמו, שינוי המתואר בשירים
כמו הנס הראשון, שם הוא כותב:
"הספיקה שליד שתי הכנסיות התעוררה /
לקול תפילותיהן עומק..." ומסיים במי
לים: "אינני מהנדס ולא אוכל לצייר
המשולש הדמיוני / ולקבוע בוויזותיו סמי
קיה ושתי כנסיות / אינני שוגה בהזיות."

קינה על

אנתולוגיה ישראלית

כדי הקפה המרים

מבני הגוף אינם משתנים

הדקות אינן מוחשות

אנו שומעים בלי קשב

בלא סבה נפגשים

ואזיננו המוסחות בולעות את הקולות

הפזורים בלא מתאה

ואנו שנבחנו ברדיפת צדק

עודנו משחיתים את הקלפות, מקפלים אותן.

בעלי הקולות המהפכים

אזיניהם רחוקות מהגזנות

השלטים היו נמוכים

וכאשר התחשמלו — הוספנו לאכל ליד רגלינו

הקול המקסים הוסיף לעבר בינינו ללא מפתחות

הציביליזציה השקפה על דגמינו

נגעה בכגדנינו ללא זמירות

שננו לנו את השגיאות מעל לדוכן

ישבו עליה בכפיה, בהכרת

הדקות ללא-ניע ברקעם

העתים — נרשמו פרטיהן שוב ושוב

לא יד לנו בהן ולא חדש

ומאום אין בידנו מלבד ההתמקרות

מאום מלבד תחלותינו המפגרות

אספרינא אותן ובואו אחרי:

אנו האתנו למאה

במוזיאונים של הכתמים הרחבות

אני מביט אחרון ואיני רואה אתכם

אתם, דגמי השן הערב.

בני ביתנו שאינם יודעים מתי לנעל את הקשתות

מוכירים זה את זה להקפיד

הצנזורה מסלקת את העצרות החשובות

אני מגלה את גירתי הרבים

ומתישב לי על אשר גזרו שמים

נושף לי על פדי מקדירי הפנים.

טוביטוב הוא הקפה שלנו בלא מתק

מר במרחק יזרות שלפיות.

תרגום מערבית: ששון סומך

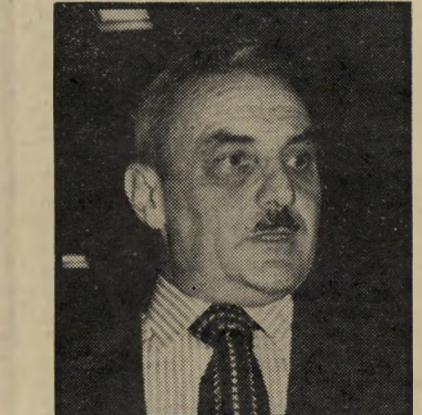
בחטף יגאל תומרקין בעיקבות פרץ

סמולנסקין * שלושה טון נוסח יוסיל

ברגור * חיי'המין של הפרות

● סערה תרבותית רבתי עורר באחרונה האמן יגאל תומרקין, כאשר הניח תפילין מעל לגולגולת של חזיר באחת מכיכרות תל-אביב. על מעשהו זה של תומרקין נכתב כי אין לו אח ורע בתרבות היהודית, וזה רחוק מן האמת. סופריההשכלה אברהם כר גולדנברג (זכרונות ומסעות) האשים, במיסגרת מאבק ספרותי, את הסופר פרץ סמולנסקיין (התועה בדרכי החיים) בכך, שבימי שהותו באודיסה הוא הניח תפילין בראש כלב ● מלך ראווויץ, מחשובי סופרי האידיש במאה העשרים, ואביו של האמן יוסיל ברגנר נפטרו לפני קרוב לשנתיים בקנדה. בני משפחתו של ראווויץ החליטו לתת את הארכיון והספרייה שלו כתרומה לספריה הלאומית בירושלים, ובימים אלה מצוי במיכלי ענק, בדרך מקנדה, מיטענו של הסופר המנוח, השוקל כשלושה טון. החלטתו זו של בני המשפחה עוררה כעס רב בין חוגי הספרות של אוניברסיטת תל-אביב, הלוטשים באחרונה את עיניהם אל מאגר מקורות הידע והכסף של תרבות האידיש (הרושביסקי ושות') ● ברגע האחרון, בטרם הוכנסה חוברת פרוזה שבעריכת נתן זך לדפוס, הביא המשורר ישראל הר קטע יוצא דופן הקשור במנוח יגאל אלון. הקטע הוא תוספת לספרו של אלון בית אבי, שחוברת לפי תביעת המו"לים האמריקאיים שלו, שתבעו מעט מין בספר. הקטע הנוסף עשוי בסיגנון משלו. הוא מתאר מחיי המין של הפרות בכפר-תבור ובקבוץ גינוסר ● בדיחה הרווחת באחרונה, בין חוגי הפיומנאים של תל-אביב אומרת, כי במהלך שלושת הימים שבין מותו של אלון לבין קבורתו הרוויח פיזמונאי הפלמ"ח חיים חפר עשרות אלפי לירות מתמלוגי שיריו שהושמעו רדיו ● על רשימת-ההספר שחיבר העיתונאי אהרון מגד על יגאל אלון, תחת הכותרת האציל העברי, העיר סופר חספאי נודע: על הרשימה היה צריך מגד להתום בכינוי "עבד עברי" ● למרות המשבר הכלכלי וחרף חוסר האיוון שבתקציבי עיריית ירושלים, ממשיכה זו להזרים כספים רבים לבור חסר התחזית של תיאטרון ירושלים, שבהנהלת אביטל מוסינזון. שוב יאלצו תושבי ירושלים לממן את שיגור נותיו של המנהל, המייבא במהלך חודש אפריל לבירה מוסיקאראות מיסחריים מהרמה השלישית הרביעית באנגליה, רביעיות מוסיקאליות משובצות ולהקות בידור שכל קשר בינן לבין תרבות הוא מיקרי בהחלט. אחד מפקידי התרבות של העיריה העיר בתשובה לשאלתי, על דעתו בנושא פסטיבל האביב: "אני חושב שאחרי האביב הזה יבוא יום סגריר תרבותי, ולא נוכל לממן עוד את גני-הילדים של העיר..." ● חיל ורעדה אחזו במשוררים יושבי בחי'הקפה של תל-אביב, כאשר נודע להם כי המשורר המוכשר ומבקר השירה המבריק מנחם בן שב לזירת השירה העברית בשני ספרים הרואים אור בזמנית בהוצאת פרוזה (ספר שירה וספר ביקורת) ●

הכותרת אהרון שלוש מוכר מיגרש את סיפורו של סוחר הקרקעות, שרכש את מרבית קרקעות אחוזת בית (מאוחר יותר: תל-אביב) מידי הערבים.
לבני האור שהתכונן לבחינות-הבגרות שלו בעזרת חוברותיו התמציתיות והאני טייספרותיות של מנשה דובשני, מסתי בר כי למורה הוותיק היתה אם ושמה רבקה דובשני, שתחתית את פרקי יומן החיים שלה בניתוח סיפורו של ש"י עג"ר

אהרון אמיר
נטול רדירות נוסטאלגית

נון על יצחק קומר (תמונה שלוש) ומשם היא עוברת לתיאור קהילת ילדותה בחברון, ובירושלים, באלכסנדריה (שאהי רון אמיר מקפיד בחוברותיו ובתרגומיו לכנותה אלכסנדריה), ושוב בירושלים ובפתח-תיקוה. תיאור מרתק בפשטותו, המי קיף קרוב לחמישים שנה בארץ-ישראל מבעד לעיניה של אשה.
בתיאורים נוספים בקובץ זה, מאת נסיה שפרן, אברהם ברי-טורא, פודי ויינגרטן ועוד, מביא עורך האנתולוגיה, אמיר, פן מרתק ונשכח של ארץ-ישראל אבודה. בניגוד לנחלי הנוסטאלגיה המתק תקה, כמקובל היום, הרי שקובץ זה נטול את אותה ריריות נוסטאלגית. מעלתו של הקובץ באותנטיות של התיאורים המובאים בו.

נוסח שבכוחו להתמודד עם העשייה החד-שנית ביותר של משוררים עבריים בשירה הישראלית.
מישל חדר הוא נכס תרבותי חסר תקדים, וחבל שמישרד החינוך אינו בוחר בו למישרת ניספח לענייני תרבות של שגרירות ישראל בקאהיר. בכוחו של מי של חדר להיות השגריר המעולה ביותר של התרבות הישראלית בבירת מצרים.

תיעוד

חלום שנמוג

ישנו מן הסתם בעולם צדק משוררי. צדק זה מעולם לא העריך את אהרון אמיר כמשורר או כסופר. צדק זה מעלה ומחשיב את מעלותיו של אמיר כעורך. במשך קרוב לעשרים שנה ערך בעקביות כתבי-עת, שלמרות עליותיו וירידותיו, רכש את מעמד הבכורה בין כתבי-העת שראו אור במהלך שנות המדינה, ושעסקו בספרי רות ישראלית. אהרון אמיר עורך קשת הינו ערך קיים, שבלתי ניתן לערער עליו בספרות המדינה, ורבים הם הסופרים החיים כיום את ראשית צעדיהם לכישרונם של אמיר כעורך (עמוס עוז, יצחק בן-נר, א.ב. יהושע ואחרים).
לפני כמה חודשים ראתה אור אנתולוגיה, ובה מיבחר הסיפורת שראתה אור בחוברת קשת. בחודש שעבר ראתה אור אנתולוגיה נוספת מתוך חוברת קשת, הנושאת את הכותרת: תעודה: ארץ-יש רגל הישנה. בקובץ זה ליקט אמיר כמה מפניני החלום הארצישראלי, כמו זכרון ראשון של המשוררת אסתר ראב המי ביאה מזכרונות ילדותה במושבה פתחי-תיקוה.
המשך כמעט טבעי לזכרונותיה של אסתר ראב הם זכרונותיו של יעקב יהושע (אביו של הסופר א.ב. יהושע) בימי התורכים בירושלים, זכרונות המעלים את אותו עולם קסום של ספרדיי ירושלים. צבי א. פולמרק, מביא תחת

* קשת — תעודה: ארץ-ישראל הישנה; עורך: אהרון אמיר; הוצאת מסדה; 301 עמודים. (כריכה רכה).